

MẠNG CỘNG ĐỒNG CÔNG CỤ THƯ TỊCH – CÁC DỊCH VỤ CUNG CẤP, PHƯƠNG THỨC TỔ CHỨC & QUY CHẾ HOẠT ĐỘNG

THS. ĐOÀN HỒNG NGHĨA – LÊ LONG PHỤNG HIỆP

1. Giới thiệu

Trong hai bài trước trong loạt bài về chủ đề “Sáng kiến mạng cộng đồng công cụ thư tịch – Cùng xây dựng, cùng tiến bộ” bao gồm *Bài 1 – “Hiện trạng, nhu cầu và giải pháp”*, *Bản tin thư viện – Công nghệ thông tin, Thư viện Đại học Khoa học Tự nhiên TP.HCM, ThS. Đoàn Hồng Nghĩa, trang 36, số tháng 12/2008* và *Bài 2 – “Xây dựng mạng Cộng đồng công cụ thư tịch phục vụ giáo dục”*, *Hội thảo quốc tế về thư viện, ThS. Đoàn Hồng Nghĩa, Nguyễn Thị Thu Hà, 20/02/2009*, quý vị đã có cái nhìn tổng thể về nhu cầu hiện trạng của thư viện Việt Nam và ý tưởng về việc hình thành một mạng lưới thư viện mang tên **Mạng cộng đồng công cụ thư tịch** phục vụ cho ngành thư viện nói riêng và cho cộng đồng xã hội nói chung.

Trong bài tiếp theo này, xin trình bày chi tiết hơn về phương pháp, cách thức tiến hành cũng như các quy chế, tôn chỉ hoạt động của tổ chức mạng Cộng đồng công cụ thư tịch nhằm hiện thực hóa ý tưởng ấy. Tất cả các vấn đề sẽ cùng được thảo luận, đánh giá và đưa ra phương án thực hiện tối ưu nhất dựa trên sự góp ý tích cực của quý đại biểu trong ngành và quyết định của các thành viên sáng lập.

2. Hình thức thành lập

Để có thể hoạt động giao dịch hợp pháp và thuận tiện, đảm bảo tư cách pháp nhân của tổ chức, quý đại biểu trong ngành sẽ cùng các thành viên sáng lập thảo luận và thống nhất một hình thức tổ chức hợp lý.

Chúng tôi tạm đề xuất phương thức thành lập tổ chức mạng Cộng đồng công cụ thư tịch với một trong các hình thức sau, tất nhiên với các lợi điểm và bất lợi của mỗi hình thức:

Công ty TNHH một thành viên

- **Thuận lợi:**
 - Có nhiều chủ sở hữu hơn doanh nghiệp tư nhân (DNTN) nên có thể có nhiều vốn hơn, do vậy có vị thế tài chính tạo khả năng tăng trưởng cho doanh nghiệp.
 - Khả năng quản lý toàn diện do có nhiều người hơn để tham gia điều hành công việc kinh doanh, các thành viên vốn có trình độ kiến thức khác nhau, họ có thể bổ sung cho nhau về các kỹ năng quản trị.
 - Trách nhiệm pháp lý hữu hạn
- **Khó khăn:**
 - Khó khăn về kiểm soát: Mỗi thành viên đều phải chịu trách

nhiệm đối với các quyết định của bất cứ thành viên nào trong công ty. Tất cả các hoạt động dưới danh nghĩa công ty của một thành viên bất kỳ đều có sự ràng buộc với các thành viên khác mặc dù họ không được biết trước. Do đó, sự hiểu biết và mối quan hệ thân thiện giữa các thành viên là một yếu tố rất quan trọng và cần thiết, bởi sự ủy quyền giữa các thành viên mang tính mặc nhiên và có phạm vi rất rộng lớn

- Thiếu bền vững và ổn định, chỉ cần một thành viên gặp rủi ro hay có suy nghĩ không phù hợp là công ty có thể không còn tồn tại nữa; tất cả các hoạt động kinh doanh dễ bị đình chỉ. Sau đó nếu muốn thì bắt đầu công việc kinh doanh mới, có thể có hay không cần một công ty TNHH khác.
- Công ty TNHH còn có bất lợi hơn so với DNTN về những điểm như phải chia lợi nhuận, khó giữ bí mật kinh doanh và có rủi ro chọn phải những thành viên bất tài và không trung thực.

Công ty cổ phần

- **Thuận lợi:**

- *Trách nhiệm pháp lý có giới hạn:* trách nhiệm của các cổ đông chỉ giới hạn ở số tiền đầu tư của họ.
- Công ty cổ phần có thể tồn tại ổn định và lâu bền

- Tính chất ổn định, lâu bền, sự thừa nhận hợp pháp, khả năng chuyển nhượng các cổ phần và trách nhiệm hữu hạn, tất cả cộng lại, có nghĩa là nhà đầu tư có thể đầu tư mà không sợ gây nguy hiểm cho những tài sản cá nhân khác và có sự đảm bảo trong một chừng mực nào đó giá trị vốn đầu tư sẽ tăng lên sau mỗi năm. Điều này đã tạo khả năng cho hầu hết các công ty cổ phần tăng vốn tương đối dễ dàng.

- *Được chuyển nhượng quyền sở hữu:* Các cổ phần hay quyền sở hữu công ty có thể được chuyển nhượng dễ dàng, chúng được ghi vào danh mục chuyển nhượng tại Sở giao dịch chứng khoán và có thể mua hay bán trong các phiên mở cửa một cách nhanh chóng. Vì vậy, các cổ đông có thể duy trì tính thanh khoản của cổ phiếu và có thể chuyển nhượng các cổ phiếu một cách thuận tiện khi họ cần tiền mặt.

- **Khó khăn:**

- Công ty cổ phần phải chấp hành các chế độ kiểm tra và báo cáo chặt chẽ.
- *Khó giữ bí mật:* vì lợi nhuận của các cổ đông và để thu hút các nhà đầu tư tiềm tàng, công ty thường phải tiết lộ những tin tức tài chính

quan trọng, những thông tin này có thể bị đối thủ cạnh tranh khai thác.

- Phía các cổ đông thường thiếu quan tâm đúng mức, rất nhiều cổ đông chỉ lo nghĩ đến lãi cổ phần hàng năm và ít hay không quan tâm đến công việc của công ty. Sự quan tâm đến lãi cổ phần này đã làm cho một số ban lãnh đạo chỉ nghĩ đến mục tiêu trước mắt chứ không phải thành đạt lâu dài. Với nhiệm kỳ hữu hạn, ban lãnh đạo có thể chỉ muốn bảo toàn hay tăng lãi cổ phần để nâng cao uy tín của bản thân mình.
- *Công ty cổ phần bị đánh thuế hai lần.* Lần thứ nhất thuế đánh vào công ty. Sau đó, khi lợi nhuận được chia, nó lại phải chịu thuế đánh vào thu nhập cá nhân của từng cổ đông.

Tổ chức phi lợi nhuận

Hình thức tổ chức của mạng Cộng đồng công cụ thư tịch tùy thuộc vào mô hình hoạt động, vận hành và mô hình kinh doanh, nhưng sẽ theo tôn chỉ “*Tất cả vì lợi ích cộng đồng*”.

3. Các dịch vụ cung cấp

3.1. Dịch vụ tư vấn

Các tổ chức hoạt động trong ngành thư viện thông thường nhận thấy và hiểu rõ nhu cầu của đơn vị. Tuy nhiên, hiện thực hóa nhu cầu này thành một dự án thích hợp để xin vốn hoặc nguồn tài trợ thì không phải lúc nào cũng là công việc dễ dàng. Dịch vụ tư vấn lập dự án, thuyết

phục các nhà tài trợ, các Bộ Ngành chức năng phê duyệt dự án của mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ giải phóng gánh nặng cho các lãnh đạo đơn vị có nhu cầu nâng cấp, đầu tư và phát triển đơn vị mình.

Dịch vụ tư vấn lập dự án xin kinh phí và nguồn tài trợ từ các tổ chức thích hợp trong và ngoài nước: các tổ chức giáo dục (các Trường, Viện...), Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, các tổ chức văn hóa - giáo dục phi chính phủ, phi lợi nhuận của thế giới (Liên hiệp thư viện thế giới IFLA, Tổ chức UNESCO...). Phương thức tiến hành dịch vụ bao gồm:

- Khảo sát, thu thập thông tin, nhu cầu sử dụng bằng các biểu mẫu đã được xây dựng sẵn, thực hiện trong phạm vi thư viện và đơn vị chủ quản mà thư viện trực thuộc (trường, viện...) của tổ chức có nhu cầu
- Tư vấn thiết kế, lập dự án
- Hỗ trợ thuyết trình, xin phê duyệt dự án
- Thời gian thực hiện trung bình dự kiến: 1 tháng cho 1 dự án
- Chi phí dự kiến: 10 – 20 triệu VNĐ tùy theo độ phức tạp của dự án; các thành viên của mạng Cộng đồng công cụ thư

tịch sẽ được giảm 50% chi phí tư vấn trọn gói

3.2. Dịch vụ cung cấp tài nguyên

3.2.1. Ấn phẩm

Hiện nay hầu hết các thư viện tại các tổ chức giáo dục (thư viện các Trường đại học, cao đẳng), thư viện các Bộ Ngành, thư viện công cộng... đều phải thực hiện thao tác phát phiếu thu thập nhu cầu sử dụng ấn phẩm (phiếu khảo sát nhu cầu) định kỳ hàng tháng, hàng quý. Sau đó chuyên viên thư viện sẽ thu thập lại, tổng hợp và ra danh mục các ấn phẩm được yêu cầu nhiều nhất, trình cấp trên phê duyệt yêu cầu đặt hàng, cuối cùng là gửi đơn đặt hàng đến từng nhà cung cấp.

Dịch vụ cung cấp ấn phẩm sẽ làm cho quy trình trên được cải tiến hiệu quả và mang tính chủ động hơn bằng cách cho phép độc giả của thư viện thành viên mạng tương tác trực tiếp với hệ thống thông qua việc gửi yêu cầu ấn phẩm, sau đó hệ thống sẽ lọc và bầu chọn các ấn phẩm được yêu cầu nhiều nhất, gửi tự động đến các nhà xuất bản. Các nhà xuất bản sẽ căn cứ trên các yêu cầu được gửi đến đơn vị mình, tiến hành gửi các đơn đặt hàng đáp ứng các ấn phẩm yêu cầu với giá cả xác định. Thư viện thành viên sẽ so sánh giá cả từ nhiều nhà cung cấp và quyết định chọn đề

xuất của nhà xuất bản thích hợp nhất. Điều này vô hình chung tạo ra môi trường cạnh tranh từ phía các nhà xuất bản, mang lại lợi ích trực tiếp cho các thư viện thành viên. Đồng thời, nhà xuất bản sẽ thông báo một số danh mục ấn phẩm mới dành cho các thư viện thông qua giao diện công giao tiếp của mạng.

Mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ đóng vai trò là cầu nối giữa nhà xuất bản với thư viện thành viên thông qua việc thiết lập kênh mua sắm ấn phẩm, đồng thời tập hợp thông tin về nhu cầu ấn phẩm từ các thư viện để thiết lập các đơn đặt hàng, giải quyết khâu mua sắm, vận chuyển ấn phẩm đến các thư viện.

Lợi ích mang lại là giảm thiểu chi phí mua sắm, có sự so sánh chọn lọc giữa các loại ấn phẩm; cung cấp nguồn tài nguyên ấn phẩm mới, được cập nhật cho các thư viện. Chi phí chênh lệch trong việc mua sắm ấn phẩm có thể dùng làm chi phí hoạt động của mạng Cộng đồng công cụ thư tịch.

3.2.2. Cơ sở dữ liệu chuyên ngành

Thực tế cho thấy do nguồn kinh phí được cấp thường xuyên hàng năm dành cho trang bị tài nguyên thông tin tại các thư viện

là có hạn, trong khi chi phí dành cho các loại cơ sở dữ liệu (CSDL) chuyên ngành lại rất đắt tiền mà nhu cầu về CSDL chuyên sâu, các CSDL quý hiếm, phục vụ cho hoạt động giáo dục và nghiên cứu khoa học là rất lớn. Sinh viên học sinh, giảng viên, cán bộ nghiên cứu khoa học thường phải tự tìm tòi từ nhiều nguồn dữ liệu không chính xác, không có tổ chức trên Internet vốn mất nhiều thời gian và không có độ tin cậy cao. Đặc biệt, một số CSDL chuyên ngành hẹp, quý hiếm thường không nhiều, có thể do một đơn vị hoặc cá nhân nào đó gần như duy nhất cung cấp. Do đó dịch vụ cung cấp CSDL chuyên ngành là hết sức cần thiết và góp phần san sẻ gánh nặng về chi phí cho các thư viện, mang thông tin quý giá của nhân loại đến cho cộng đồng.

Dịch vụ cung cấp CSDL chuyên ngành có cơ chế hoạt động tương tự như dịch vụ cung cấp tài nguyên ấn phẩm. Ngoài ra, dựa trên hiện trạng từng thư viện, có thể huy động lực lượng nhân sự thuê khoán bên ngoài để xây dựng CSDL (đặt hàng cho các tổ chức đầu ngành như Hội toán học, Hội nhiếp ảnh, Hội văn học, Viện vật lý địa cầu, Viện Công nghệ sinh học...). Những đơn vị đặt hàng ban đầu sẽ chịu chi phí chia sẻ theo giá trị của CSDL; các đơn vị khai thác sau sẽ chịu mức phí được xác định theo

giá trị của CSDL. Phí này có thể được thanh toán hàng tháng hoặc một lần tùy theo mức độ cập nhật thường xuyên của CSDL mà thư viện sử dụng.

Mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ thương thảo với các nhà cung cấp nội dung CSDL chuyên ngành của nước ngoài để hình thành kênh trao đổi hai chiều nguồn tư liệu CSDL chuyên ngành. Theo đó các tổ chức là thư viện thành viên của mạng sẽ được sử dụng dịch vụ truy cập nguồn tài nguyên chuyên ngành với giá ưu đãi. Ngược lại, các thỏa thuận về quy chế trao đổi dữ liệu cũng sẽ được ký kết giữa mạng Cộng đồng công cụ thư tịch và các tổ chức, thư viện sử dụng dịch vụ.

3.2.3. Tài liệu được số hóa

Hiện nay, tại đa phần các thư viện, nguồn tài nguyên thuộc dạng ấn phẩm rất đa dạng về chủng loại và phong phú về số lượng, tuy nhiên nếu chỉ dừng lại ở mức bản in thì khả năng tiếp cận của độc giả với nguồn thông tin tư liệu sẽ bị hạn chế rất nhiều, nhất là trong thời đại công nghệ thông tin hiện nay. Do đó nhu cầu số hóa tài liệu được đặt ra để từng bước hình thành kho tài nguyên số, có khả năng trao đổi dễ dàng và dần dần hình thành một thư viện số song

song với thư viện điện tử. Tuy vậy, việc số hóa tài nguyên đòi hỏi nhiều yếu tố, trong đó đáng kể nhất là vấn đề tác quyền của tác giả và việc trang bị dây chuyền số hóa khá tốn kém, không phải thư viện nào cũng có thể thực hiện được.

Dịch vụ cung cấp tài liệu được số hóa sẽ góp phần chia sẻ tư liệu số từ các thư viện lớn đến các thư viện nhỏ hơn. Thông qua cơ chế này, các thư viện có nguồn tài liệu được số hóa, hoặc tài liệu được số hóa theo nhu cầu đặt hàng của thư viện sẽ được tái cung cấp cho các thư viện khác có nhu cầu. Các thư viện khai thác sử dụng sẽ trả chi phí hàng tháng hoặc một lần. Nguồn doanh thu này dùng chi trả cho các thư viện cung cấp nguồn tài liệu hoặc cho việc số hóa tài liệu theo nhu cầu.

Bên cạnh đó, nguồn tài liệu quý hiếm, mang tính cổ xưa có giá trị sẽ được các cộng tác viên của mạng tìm kiếm, sưu tầm, thương lượng và thực hiện số hóa với sự đồng ý của chủ nhân. Các cá nhân hoặc tổ chức sở hữu tài liệu sẽ được nhận phí tác quyền và/ hoặc một số chính sách ưu đãi của mạng về sử dụng dịch vụ. Nguồn tư liệu được số hóa sẽ cung cấp lại cho các thư viện thành viên có nhu cầu với mức phí hợp lý.

3.2.4. Các bộ sưu tập số

Các bộ sưu tập số theo chủ đề là một trong những tài nguyên quý giá của ngành thông tin thư viện. Người dùng quan tâm đến một chủ đề nào đó thường trải qua một quá trình tìm kiếm lâu dài và có chọn lọc; hoặc tự xây dựng, tổ chức thành một bộ sưu tập với tâm huyết và lòng say mê của mình. Sản phẩm làm ra thường có chất lượng và mang nhiều ý nghĩa. Tuy nhiên, sẽ càng ý nghĩa hơn nếu như các bộ sưu tập số được quảng bá rộng rãi đến nhiều người có cùng sở thích, hoặc có cơ chế trao đổi bộ sưu tập giữa nhiều người, nhiều tổ chức. Từ đó, ngày càng bổ sung và làm giàu cho kho tàng thông tin của đơn vị, cá nhân mình. Dịch vụ cung cấp, trao đổi các bộ sưu tập số theo chủ đề sẽ tạo điều kiện để người dùng có thể chia sẻ với nhau thông qua hình thức trao đổi hoặc mua bán.

Tương tự như nguồn tài liệu số hóa, dịch vụ cung cấp và trao đổi các bộ sưu tập số sẽ đóng vai trò “môi giới” tạo môi trường yêu cầu và cung ứng bộ sưu tập số bằng cách xây dựng diễn đàn dành cho các lĩnh vực, người dùng hoặc các thư viện thành viên có nhu cầu có thể gửi yêu cầu hoặc quảng bá bộ sưu tập số theo chủ đề. Tất cả các

bộ tài nguyên số đều được bảo đảm tác quyền tác giả.

Bên cạnh đó mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ tìm kiếm, chọn lọc các bộ sưu tập sẵn có miễn phí trên mạng để giới thiệu và cho phép các đơn vị tải miễn phí về sử dụng khi đã có khoản phí duy trì mạng hàng tháng cố định.

Các bộ sưu tập số sẽ được duy trì việc xây dựng mỗi tháng 01 bộ theo chủ đề.

3.2.5. Biểu ghi

Đối với những người làm công tác quản thủ thư viện, việc biên mục ấn phẩm, tài nguyên số hóa là một công việc mang tính chất lặp đi lặp lại, dễ gây nhàm chán và mất nhiều thời gian. Dịch vụ cung cấp biểu ghi tạo sẵn sẽ góp phần giải thoát chuyên viên biên mục khỏi các thao tác buồn tẻ, tăng cường nâng cao khả năng học tập nghiệp vụ để phục vụ độc giả tốt hơn thông qua việc tận dụng nguồn biểu ghi sẵn có do các đơn vị khác đã biên mục trên cùng một ấn phẩm. Xét trên diện rộng, dịch vụ này cũng giúp cho việc sử dụng tài nguyên con người được hiệu quả và tiết kiệm hơn: biên mục một lần cho nhiều lần sử dụng, đồng thời giúp cho thông tin ấn phẩm được nhất quán do xuất phát từ một nguồn duy nhất.

Nguồn tài nguyên biểu ghi của mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ được tổ chức thông qua các kênh chính sau:

- Các nguồn biểu ghi của nước ngoài, trên mạng Internet
- Các nguồn biểu ghi do các thư viện xây dựng sẵn
- Các nguồn biểu ghi do mạng Cộng đồng công cụ thư tịch tạo ra hàng tháng

Khi các thư viện thành viên truy cập vào mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ được tra cứu & tải về miễn phí hoặc trả một phần chi phí.

Đối với sách trong nước, mục tiêu đặt ra cho giai đoạn ban đầu là tạo ra được khoảng 500 biểu ghi hàng tháng.

Dịch vụ cộng thêm: chuyển đổi biểu ghi đa định dạng; Việt hóa, chuẩn hóa theo các chuẩn hiện nay về khung phân loại, khung mô tả...

Tất cả các biểu ghi này đều mang tính pháp lý, tôn trọng bản quyền tác giả đối với các đơn vị cung cấp là cá nhân hay tập thể. Ngoài ra các đơn vị cung cấp biểu ghi cũng sẽ được hưởng ưu đãi về một số dịch vụ của mạng.

3.2.6. Danh mục

Tương tự như nguồn thông tin biểu ghi, danh mục của một hoặc nhiều ấn phẩm sẽ có phần trùng lặp thông tin đã được tạo trước từ một tổ chức nào đó. Do vậy, sẽ rất tiện dụng nếu tận dụng được nguồn thông tin danh mục đã có. Dịch vụ cung cấp và trao đổi danh mục sẽ cung cấp nhiều loại danh mục bao gồm: tên tác giả, khung phân loại thập phân DDC 14, bộ tiêu đề đề mục...

Dịch vụ sẽ cung cấp các danh mục và cập nhật thường xuyên theo chuẩn ngành.

Đối với các dịch vụ cung cấp tài nguyên nói chung và dịch vụ cung cấp danh mục nói riêng, để khuyến khích sự tham gia tích cực của các thư viện thành viên, hàng tháng sẽ tổ chức các cuộc thi đơn vị cung cấp nhiều tài nguyên nhất dưới nhiều hình thức, các thư viện đoạt giải sẽ được thưởng bằng ưu đãi dịch vụ hoặc hiện kim.

3.3. Dịch vụ xử lý ấn phẩm & tài nguyên số hóa

Ấn phẩm và các tài nguyên dạng số hóa của một tổ chức cần phải được biên mục, bổ sung, xếp giá, in nhãn, in mã vạch lúc đầu khi nhập mới vào thư viện để phục vụ công tác quản lý. Tuy vậy, nhiều thư viện hiện nay không thể duy trì đủ đội ngũ chuyên viên để biên mục và xử lý tất cả các khâu liên quan với số

lượng ấn phẩm quá nhiều. Do đó, dịch vụ xử lý ấn phẩm & tài nguyên số hóa ra đời sẽ làm giảm nhẹ gánh nặng biên mục và quản lý tài liệu cho thủ thư.

Mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ nhận xử lý công tác biên mục sách trọn gói hoặc từng phần theo yêu cầu của thư viện có nhu cầu về mô tả AACR2, phân loại DDC, biên mục đề mục, bổ sung, xếp giá, in nhãn, mã vạch cho từng cuốn sách.

Mạng sẽ thực hiện chính sách ưu đãi về giá (giảm giá 30% cho các thư viện thành viên của mạng), ngoài ra còn có chính sách trao đổi biểu ghi sau biên mục: sau khi thực hiện hoàn tất một hợp đồng biên mục, mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ có thỏa thuận với thư viện chủ quản, và nếu được đồng ý mạng sẽ giảm giá đặc biệt hoặc không tính phí tương ứng với khối lượng và tính chất của các biểu ghi vừa biên mục. Đổi lại, thư viện chủ quản sẽ đóng góp một phần hay toàn bộ các biểu ghi vừa biên mục cho mạng, góp phần làm phong phú kho tài nguyên dùng chung, tạo nguồn biểu ghi sẵn sàng cung cấp khi các thư viện khác có nhu cầu dưới hình thức có hoặc không tính phí tương tự.

3.4. Dịch vụ cung cấp công cụ hỗ trợ nghiệp vụ thư viện

Đối với nhiều thư viện, thường là các thư viện cộng đồng, thư viện giáo dục của các trường vùng sâu, vùng xa, do quy mô hoạt động tương đối nhỏ sẽ không đủ nguồn kinh phí để mua sắm trang thiết bị phục vụ thư viện cả phần cứng lẫn phần mềm. Dịch vụ cung cấp mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ chia sẻ mối bận tâm này với các thư viện.

Mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ hình thành và cung cấp các bộ công cụ phần mềm nghiệp vụ thư viện cho các thư viện thành viên không đủ điều kiện trang bị riêng phần mềm quản lý thư viện điện tử - thư viện số. Thư viện đăng ký sử dụng dịch vụ sẽ được cấp tài khoản và quản trị từ xa hệ thống của mình. Chi phí tính theo gói dịch vụ: trọn gói hoặc từng phần. Chi phí ưu đãi dành cho các thư viện đã đăng ký là thành viên của mạng.

Ngoài ra, mạng cũng cung cấp cho các thư viện dịch vụ cho thuê các bộ công cụ phần cứng phục vụ tác nghiệp cơ bản và cao cấp: dây chuyền số hóa tự động/ bán tự động, đầu đọc mã vạch, đầu đọc và xác thực vân tay tự động đi kèm phần mềm quản lý, bộ kit đọc RFID phục vụ kiểm kê sách trên giá, thiết bị tra cứu và mượn trả sách tự phục vụ sử dụng màn hình cảm ứng, dịch vụ cung cấp và dán nhãn cho chip RFID trên sách với khung giá cả hợp lý. Các dịch vụ hỗ trợ nghiệp vụ này sẽ được cập nhật, cải tiến liên tục để đáp ứng nhu cầu đa dạng của thư viện.

3.5. Dịch vụ tra cứu trên mạng cộng đồng

Dịch vụ tra cứu trên mạng Cộng đồng công cụ thư tịch sẽ tổ chức, lưu trữ và cập nhật thường xuyên nguồn tài nguyên thông tin của các thư viện thành viên và cung cấp công cụ tìm kiếm theo chủ đề, đề mục, từ khóa, tác giả... giống như một thư viện trực tuyến trên môi trường đồng nhất mà không nhất thiết phải vào các thư viện thành viên.

Các thư viện đăng ký làm thành viên sẽ được miễn phí sử dụng dịch vụ khi đóng góp nguồn tài nguyên của mình cho hệ thống mạng Cộng đồng công cụ thư tịch.

Người dùng cuối có thể tham gia bằng cách đăng ký làm thành viên của thư viện thành viên mạng Cộng đồng công cụ thư tịch hoặc đăng ký làm thành viên trực tiếp của mạng. Chi phí được tính tùy theo đối tượng sử dụng (cá nhân, tổ chức, công ty...)

3.6. Dịch vụ đào tạo huấn luyện

Trước tình hình lực lượng chuyên viên thư viện còn thiếu và chưa được trang bị những kỹ năng công nghệ thông tin – truyền thông cần thiết để chuyên môn hóa nghiệp vụ, tận dụng những lợi thế mà máy tính có thể mang lại trong công tác hoạt động nghiệp vụ hàng ngày, nhu cầu nâng

cao kỹ năng nghiệp vụ chuyên môn ngành thư viện là rất phổ biến. Tuy nhiên, nguồn kinh phí và sự cần thiết phải luôn duy trì lực lượng nhân sự thường xuyên phục vụ độc giả trong khi lực lượng cán bộ nòng cốt quá mỏng khiến cho việc đầu tư đào tạo chuyên viên thư viện gặp nhiều khó khăn. Dịch vụ đào tạo huấn luyện sẽ mang lại cho các thư viện thành viên nhiều lựa chọn hơn, bằng cách cho phép chuyên viên được huấn luyện tại lớp hoặc được đào tạo qua mạng.

Mạng sẽ tổ chức và cung cấp các dịch vụ đào tạo tại chỗ và trực tuyến cho các thư viện có nhu cầu học tập, nâng cao nghiệp vụ cho nhân viên quản thủ thư viện. Với phương thức đào tạo tại chỗ, các cộng tác viên của mạng sẽ đến tận thư viện, đảm nhiệm công tác đào tạo sử dụng phần mềm và các công cụ hỗ trợ nghiệp vụ cần thiết. Đặc biệt, với phương pháp đào tạo trực tuyến, các chuyên viên thư viện sẽ được tiếp cận hệ thống thực chính là cổng tra cứu trên mạng cộng đồng và sử dụng chính nguồn tài nguyên bài giảng điện tử, giáo trình, giáo án được biên soạn và một phần chọn lọc, sưu tập từ các bộ tài nguyên số hóa của các thư viện, tổ chức khác đóng góp theo thời gian.

- **Gói dịch vụ đào tạo tại chỗ:** cung cấp dịch vụ đào tạo tại chỗ cho các thư viện trên địa bàn cả nước. Chi phí sẽ tùy thuộc vào nội

dung, thời gian đào tạo cộng thêm sinh hoạt phí của các cộng tác viên và nhân sự của mạng.

- **Gói dịch vụ đào tạo trực tuyến:** sử dụng công cụ e-Learning với các bài giảng được biên soạn chuyên nghiệp, trực quan, sinh động dành cho ngành quản lý thư viện. Học viên sẽ được tiếp cận trực tiếp Hệ thống quản lý thư viện thông qua các bài thực hành ngay trên Cổng đào tạo trực tuyến của mạng Cộng đồng công cụ thư tịch, đồng thời tra cứu các thông tin cần thiết ngay trên cổng thông tin của mạng Cộng đồng công cụ thư tịch. Chi phí ưu đãi dành cho chuyên viên của các thư viện thành viên.

3.7. Dịch vụ quảng cáo trực tuyến

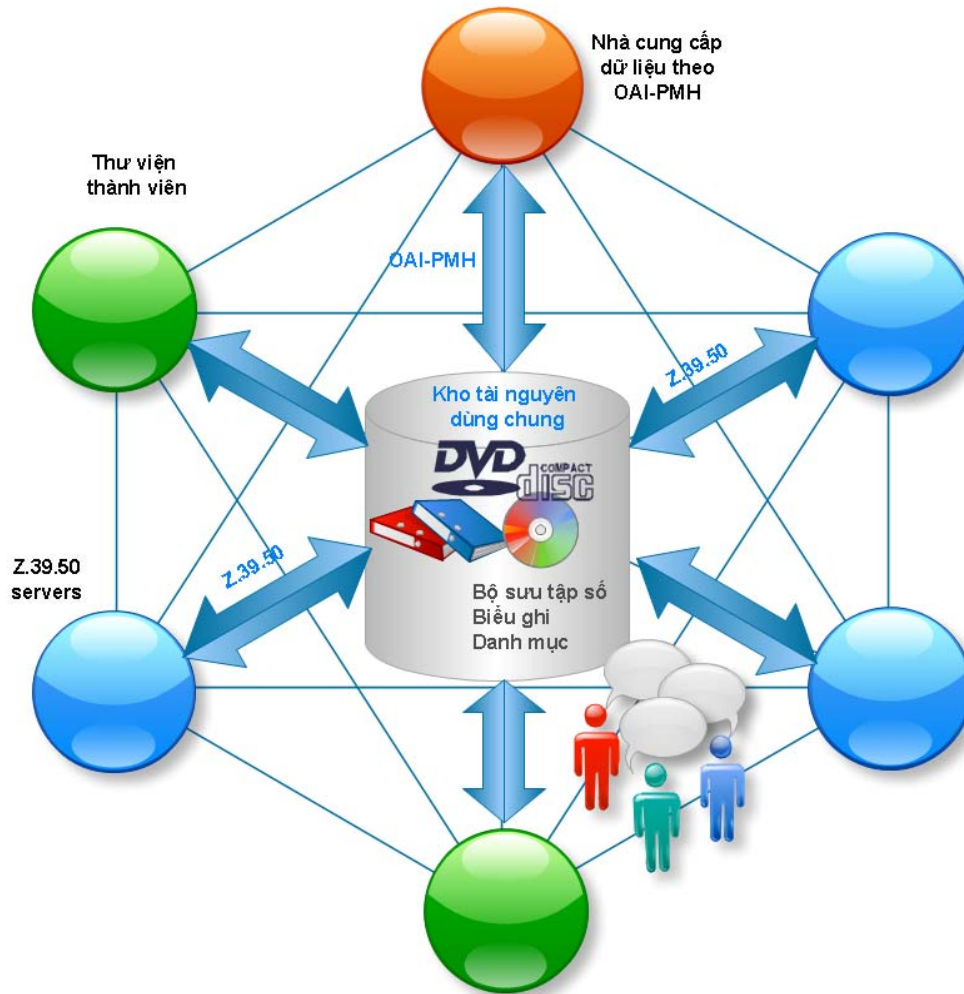
Ngoài ra, để duy trì chi phí thường xuyên của mạng, mạng Cộng đồng công cụ thư tịch nhận đăng quảng cáo cho các thư viện thành viên, quảng cáo cho các nhà xuất bản có nhu cầu để vừa quảng bá thương hiệu nhà xuất bản và các đơn vị liên quan, vừa tạo sự thuận lợi trong các công tác nghiệp vụ ngành, vừa tạo nguồn thu thường xuyên để duy trì hoạt động.

3.8. Bảng tóm tắt các dịch vụ cung cấp của mạng CĐCCTT

Dịch vụ	Người sử dụng	Người quản lý	Nội dung mô tả	Thời gian dự kiến sẽ cung cấp
<i>Dịch vụ tư vấn</i>	Thư viện thành viên, các thư viện khác	Đơn vị chủ quản mạng Cộng đồng công cụ thư tịch	<i>Xem phần 3.1</i>	Tháng 08/2009
<i>Dịch vụ cung cấp tài nguyên</i>	Thư viện thành viên, các thư viện khác, các tổ chức, cá nhân có nhu cầu	Đơn vị chủ quản mạng Cộng đồng công cụ thư tịch	<i>Xem phần 3.2</i>	Tháng 02/2010
<i>Dịch vụ xử lý ấn phẩm & tài nguyên số hóa</i>	Thư viện thành viên, các thư viện khác, các tổ chức, cá nhân có nhu cầu	Đơn vị chủ quản mạng Cộng đồng công cụ thư tịch; Các cộng tác viên	<i>Xem phần 3.3</i>	Tháng 08/2009
<i>Dịch vụ cung cấp công cụ hỗ trợ nghiệp vụ thư viện</i>	Thư viện thành viên, các thư viện khác	Đơn vị chủ quản mạng Cộng đồng công cụ thư tịch; Các cộng tác viên	<i>Xem phần 3.4</i>	Tháng 08/2009
<i>Dịch vụ tra cứu trên mạng cộng đồng</i>	Thư viện thành viên, các thư viện khác, các tổ chức, cá nhân có nhu cầu	Đơn vị chủ quản mạng Cộng đồng công cụ thư tịch	<i>Xem phần 3.5</i>	Tháng 04/2010
<i>Dịch vụ đào tạo huấn luyện</i>	Thư viện thành viên, các thư viện khác	Đơn vị chủ quản mạng Cộng đồng công cụ thư tịch; Các cộng tác viên	<i>Xem phần 3.6</i>	Tháng 08/2009
<i>Dịch vụ quảng cáo trực tuyến</i>	Thư viện thành viên, các thư viện khác, các tổ chức, cá nhân có nhu cầu; ưu tiên các thành viên mạng	Đơn vị chủ quản mạng Cộng đồng công cụ thư tịch	<i>Xem phần 3.7</i>	Tháng 08/2009

4. Mô hình kiến trúc

4.1. Mô hình tổng thể

Hình 1 – Mô hình kết nối giữa các thư viện thành viên trong mạng Cộng đồng công cụ thư tịch

Các thư viện thành viên dù đã được, chưa được hay sẽ được trang bị phần mềm quản lý thư viện điện tử - thư viện số (với nhiều nhà cung cấp khác nhau), sẽ hợp tác cùng đóng góp và làm giàu kho tài nguyên thông tin dùng chung thông qua các giao thức theo chuẩn trao đổi biểu ghi Z39.50, OAI-PMH..., hỗ trợ

nhau cùng phát triển, hình thành một mạng lưới liên kết chặt chẽ.

- Đối với các thư viện đã trang bị phần mềm quản lý thư viện điện tử và/hoặc thư viện số: tuân thủ theo quy chế trao đổi thông tin của mạng
- Đối với các thư viện chưa được trang bị phần mềm quản

lý thư viện: đăng ký sử dụng các dịch vụ do mạng cung cấp

- Đối với các thư viện có ý định sẽ trang bị phần mềm quản lý thư

viện điện tử: đăng ký sử dụng dịch vụ tư vấn hoặc dịch vụ cung cấp công cụ hỗ trợ nghiệp vụ thư viện

5. Giao diện tương tác

Mạng Cộng đồng Công cụ Thư tịch
Cung sẽ chia, cùng liên kết

Trang chủ | Quy chế và chính sách | Trang của tôi | Diễn đàn | Blog | Chat | Wiki

[Lễ trao tặng sách của Quy Á - Âu](#)
[Khởi mẫu MARC21 cho dữ liệu thư mục](#)
[Vấn đề lập tiêu đề mô tả cho tên tác giả cá nhân người Việt Nam](#)
[Vấn đề áp dụng thống nhất AACR2 trong giảng dạy và trong công tác biên mục](#)

TRẢ CỨU OPAC

Cú Và Chim Se Sè

Tài liệu số hóa

- DVD "Dưới cờ đại nghĩa" (Bộ 20
- DVD Phim tài liệu "Mekong kỳ sự".
- "Đại Nam quốc âm tự vi toàn tập".
- VCD "Hát Mãi Khúc Quân Hành".

Sách mới

- [Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ.](#)
- [Nghiep vu ngân hàng quốc tế.](#)
- [Kế toán tài chính \(tái bản lần 6\).](#)

Dành cho thành viên

Tên đăng nhập: *

Mật khẩu: *

Ghi nhớ thông tin đăng nhập cho lần sau

[Quên mật khẩu?](#)

[Đăng ký mới - Thành viên tương lai?](#)

Thư viện thành viên

- Thư viện Đại học Khoa học Tự nhiên TP.HCM
- Thư viện Đại học Quốc gia TP.HCM
- Thư viện quốc gia Việt Nam
- Thư viện Tổng hợp TP.HCM
- Thư viện Đại học Sài Gòn
- Thư viện Đại học Sân khấu Điện ảnh
- Thư viện Đại học Cần Thơ Xem thêm...

Đăng ký dịch vụ sử dụng

Dịch vụ tư vấn

Dịch vụ cung cấp tài nguyên

- Ấn phẩm
- Cơ sở dữ liệu chuyên ngành
- Tài liệu được số hóa
- Các bộ sưu tập số
- Biểu ghi
- Danh mục

Dịch vụ xử lý ấn phẩm & tài nguyên số hóa

Dịch vụ cung cấp công cụ hỗ trợ nghiệp vụ thư viện

Dịch vụ tra cứu trên mạng cộng đồng

- Tra cứu OPAC
- Tra cứu tài nguyên số
- Tra cứu liên thư viện

Dịch vụ đào tạo - huấn luyện nghiệp vụ thư viện

- Đào tạo tại chỗ
- Đào tạo trực tuyến

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ
 Nuôi dưỡng tâm hồn - Khai nguồn trí thức
 TRE PUBLISHING HOUSE

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT
 National Political Publishing House

HEBCO NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

SP NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Copyright © 2007-2009. IeS JSC. All rights reserved.

Hình 2 – Giao tiếp giữa người dùng với mạng Cộng đồng công cụ thư tịch qua giao diện cổng thông tin

Giao diện của mạng Cộng đồng công cụ thư tịch là một công giao tiếp đa năng, cho phép nhiều đối tượng tham gia (hội viên, hội viên tương lai, nhà xuất bản...) hội viên tham gia đăng ký và khai thác dịch vụ trong nội mạng và ngoài mạng

(tra cứu liên thư viện), đóng góp nguồn tài nguyên thông tin dùng chung, đồng thời là môi trường cộng tác hữu ích cho các quản thủ thư viện trao đổi học tập kinh nghiệm.

Mạng Cộng Đồng Công Cụ Thư Tịch

Cung sẽ chia, cung liên hệ

Xin chào Thao Nguyen! [Đăng xuất](#)

Trang chủ
Quy chế và chính sách
Trang của tôi
Diễn đàn
Blog
Chat
Wiki

TÀI NGUYÊN SỐ

Sách mới

- "700 năm Thuận Hóa Phú Xuân Huế".
- "1000 năm Thăng Long Hà Nội".
- "Hà Nội - cõi đất, con người" - Nguyễn Vĩnh Phúc.

Khảo sát yêu cầu ấn phẩm

Chọn loại ấn phẩm Sách

» Bạn muốn thư viện bổ sung thêm tựa sách...

Gửi yêu cầu
Xóa

Tra cứu OPAC → Sách

« Trang chủ
« Trở về

Đầu | Trước | 1, 2, 3, 4 | Sau | Cuối

#	Nhan đề	Tác giả	Nhan đề đầy đủ	Năm
11	☐ Giáo trình lý thuyết và bài tập Java	Trần, Tiến Dũng	Giáo trình lý thuyết và bài tập Java / Trần Tiến Dũng	1999
12	☐ HTML CGI SGML VRML JAVA Web Publishing Unleashed	Stanek, William Robert	HTML CGI SGML VRML JAVA Web Publishing Unleashed / Stanek William Robert	1996
13	☐ Inside the Java Virtual Machine	Venners, Bill	Inside the Java Virtual Machine / Venners Bill	1998
14	☐ Java : tl	Phuong, Lan	Java : tl / Phuong Lan	2003
15	☐ Java Servlets	Moss, Karl	Java Servlets / Moss Karl	1999
16	☐ Java Servlets : Lập trình, ví dụ, ứng dụng	Nguyễn, Tiến	Java Servlets : Lập trình, ví dụ, ứng dụng / Nguyễn Tiến, Đặng Xuân Hoàng, Ngô Quốc Việt	2000
17	☐ Java cho sinh viên	Bell, Douglas	Java cho sinh viên / Bell Douglas, Parr Mike	1998
18	☐ Java lập trình cơ sở dữ liệu : Phương pháp, kỹ thuật, giải pháp : Giáo trình lý thuyết & thực hành	Nguyễn, Tiến	Java lập trình cơ sở dữ liệu : Phương pháp, kỹ thuật, giải pháp : Giáo trình lý thuyết & thực hành / Nguyễn Tiến, Nguyễn Văn Hoài, Nguyễn Văn Tâm	2000
19	☐ Java những bài thực hành nâng cao	VN-GUIDE	Java những bài thực hành nâng cao / VN-GUIDE	2000
20	☐ Java program design	Cohoon, James P	Java program design / Cohoon James P, Davidson Jack W	2004

Đầu | Trước | 1, 2, 3, 4 | Sau | Cuối

Chọn định dạng xuất

MarcXml
 Marc(ISO2709)

Thực hiện

« Trang chủ
« Trở về

30

Mạng Cộng Đồng Công Cụ Thư Tích

Cùng sẻ chia, cùng tiến bộ.

[Xin chào admin!](#) [Đăng xuất](#)

Trang chủ
Quy chế và chính sách
Trang của tôi
Diễn đàn
Blog
Chat
Wiki

- » [Hướng dẫn bảo quản tài liệu lưu trữ.](#)
- » [Độc và Văn hóa đọc trước ngưỡng cửa thông tin.](#)
- » [Quy định về tư thế và tác phong giao tiếp với bạn đọc áp dụng cho cán bộ thư viện Quốc Gia Bắc Kinh - Trung Quốc.](#)

Thư viện tiêu biểu của tháng

- » Thư viện Đại học Khoa học Tự nhiên TP.HCM
- » Thư viện Đại học Kiến trúc TP.HCM
- » Thư viện Đại học Văn Lang

Tài liệu số hóa

- » [DVD Phim tài liệu "Mekong ký sự".](#)
- » ["Đại Nam quốc âm tự vị toàn tập".](#)
- » [VCD "Hát Mãi Khúc Quân Hành".](#)

Sách mới

"700 năm Thuận Hóa Phú Xuân Huế".

"1000 năm Thăng Long Hà Nội".

"Hà Nội - cõi đất, con người" - Nguyễn Vĩnh Phúc.

Thống kê yêu cầu ấn phẩm

Sách

- » "Lập trình Java căn bản" ★★★★★☆
- » "Ngôi nhà nhỏ trên thảo nguyên" ★★★★★☆

Tạp chí

- » "PC World B - số 56/ 2007" ★★★★★☆
- » "Nhà toán học trẻ" ★★★★★☆
- » "Văn học tuổi xanh" ★★★★★☆

Quản lý tài nguyên số

Trang quản lý

Trang quản lý tài nguyên > Thư viện hình ảnh

Thư viện hình ảnh

Giao diện hiển thị này cho phép bạn duyệt qua các mục có trong thư mục này.

Thư viện hình ảnh

Hinh3.jpg

Hinh1.jpg

Hinh2.jpg

Quản lý tài liệu

 Hinh hoạt dong.zip Ứng dụng dạng nền Hinh hoạt dong.zip 157,1 KB	 Hinh1.jpg Hinh1.jpg 66,39 KB	 Hinh2.jpg Hinh2.jpg 14,28 KB
 Hinh3.jpg Hinh3.jpg 76,5 KB		

Mục trên mỗi trang 9

Trang 1 của 1

Copyright © 2007-2009. leS JSC. All rights reserved.

6. Hình thức tham gia

6.1. Thời gian

Các thư viện có ý định sẽ là thành viên của mạng có thể đăng ký trực tiếp với người Đại diện các thành viên sáng lập ngay tại thời điểm bài báo được công bố.

Dựa vào mốc thời gian cung cấp dịch vụ dự kiến và mức độ phản hồi tham gia

tích cực của các thư viện thành viên, Ban tổ chức sẽ đưa ra mốc thời gian chính xác, theo đó các thư viện thành viên sẽ có thể đăng ký dịch vụ mình mong muốn sử dụng.

6.2. Chính sách

Nội dung cụ thể các chính sách sẽ được nêu rõ trong Quy chế hoạt động, được lập thành văn bản và

mang tính pháp lý. Dưới đây là một số điều khoản tiêu biểu.

6.2.1. Đối với thành viên sáng lập

Quyền lợi

- Được quyền góp ý và bỏ phiếu thông qua về việc cải tiến các điều lệ mạng Cộng đồng công cụ thư tịch
- Được quyền bỏ phiếu tín nhiệm, bất tín nhiệm trong Hội đồng sáng lập
- Được quyền quyết định chấp nhận, không chấp nhận thành viên đăng ký tham gia
- Được quyền bỏ phiếu khai trừ hội viên không thích hợp
- Được quyền sử dụng dịch vụ miễn phí
- Được cung cấp đầy đủ các quyền của thành viên tham gia sau

Trách nhiệm

- Chịu trách nhiệm cung cấp chính chi phí khởi tạo mạng ban đầu
- Chịu trách nhiệm duy trì ổn định và hiệu quả hoạt động của mạng

6.2.2. Đối với thành viên tham gia sau

Quyền lợi

- Được quyền góp ý cải tiến điều lệ mạng Cộng đồng công cụ thư tịch

- Được quyền sử dụng dịch vụ với chi phí ưu đãi

Trách nhiệm

- Chịu trách nhiệm cung cấp một phần chi phí trong giai đoạn ban đầu
- Chịu trách nhiệm đóng góp nội dung và làm giàu kho tài nguyên thông tin dùng chung
- Chịu trách nhiệm phối hợp với các thành viên sáng lập nhằm duy trì ổn định và hiệu quả hoạt động của mạng

7. Kế hoạch tài chính

7.1. Chi phí

7.1.1. Chi phí đầu tư ban đầu

Chi phí phần cứng: từ nguồn kinh phí của các thành viên sáng lập

Chi phí hosting: từ nguồn kinh phí của các thành viên sáng lập

Ngoài ra, nguồn chi phí đầu tư ban đầu còn có thể được đóng góp từ các mạnh thường quân, các nhà tài trợ có thiện chí trong và ngoài ngành.

7.1.2. Chi phí duy trì

Nguồn chi phí duy trì sẽ được huy động từ nguồn doanh thu hội viên khi đăng ký thành viên và đăng ký sử dụng dịch vụ, nguồn doanh thu từ dịch vụ cung cấp thông tin ban

đầu và từ nguồn doanh thu từ quảng cáo.

Chi phí nhân sự duy trì: nguồn chi phí này sẽ được trích chi từ nguồn kinh phí thu được của các hội viên tham gia sử dụng dịch vụ, hoặc các hội viên tham gia mạng Cộng đồng công cụ thư tịch cũng có thể đóng góp dưới dạng cung cấp các cộng tác viên thích hợp.

7.2. Doanh thu

Nguồn doanh thu mang lại được kết toán từ các nguồn chủ yếu sau:

- Hội viên
- Cung cấp thông tin ban đầu
- Quảng cáo
- Các dịch vụ cộng thêm

Nguồn doanh thu của mạng sẽ được quay vòng để đầu tư trở lại, duy trì việc vận hành, phục vụ phát triển và mở rộng mạng Cộng đồng công cụ thư tịch.

DANH SÁCH SÁNG LẬP VIÊN

ThS. Nguyễn Minh Hiệp
GD Thư viện ĐHKHTN, TP. HCM
Mail: ngminhiep@gmail.com

Ông Hà Lê Hùng
GD: TT Thông tin Tư liệu ĐH. Đà Nẵng
Mail: kalehung@gmail.com

ThS. Lê Ngọc Oánh
GV Khoa Thư viện - Thông tin, ĐH Sài Gòn
Mail: ngocooanh1935@yahoo.com.vn

PGS, TS Vương Toàn
Chuyên viên Viện Thông tin Khoa học Xã hội
Mail: vgtolan@yahoo.com

Bà Nguyễn Thị Ngọc Thuần
Chủ tịch Hội Thư viện Việt Nam
Vụ Thư viện - Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch

Ông Phạm Thế Khang
Phó Chủ tịch hội Thư viện Việt Nam
Giám đốc Thư viện Quốc gia Việt Nam
Mail: ptkhang@ntv.gov.vn

TS. Nguyễn Văn Bằng
Trưởng Khoa Thông tin Thư viện
Trường Đại học Sài Gòn
Mail: nv_bang@yahoo.com

ThS. Đoàn Hồng Nghĩa
Chuyên gia CNTT
Mail: nghia.dh@iesvn.com

SÁNG KIẾN MẠNG CỘNG ĐỒNG CÔNG CỤ THƯ TỊCH

Cùng xây dựng, cùng tiến bộ

Brochure quảng bá Mạng cộng đồng công cụ thư tịch